

ÖZET

Tüm dünyada önemli bir halk sağlığı sorunu haline gelen intihar son yıllarda ülkemizde de hızla artış göstermektedir. Bu çalışmanın amacı ergen ve yetişkinlerde intihar risk değerlendirmesinde kullanılmak üzere Cull ve Gill (1990) tarafından geliştirilen İntihar Olasılığı Ölçeği (İÖÖ)'nin klinik örneklemedeki geçerliğini ve güvenilirliğini incelemektir. İÖÖ, 36 maddeden oluşan bir kendini bildirim aracıdır ve umutsuzluk, intihar düşüncesi, düşmanlık ve olumsuz kendilik değerlendirmesi olmak üzere 4 alt ölçeği bulunmaktadır. Her bir madde 1 ile 4 arasında değişen 4'lü Likert tipi bir ölçek üzerinden puanlanmaktadır.

Çalışmaya toplam 428 (217 psikiyatrik hasta ve 211 sağlıklı kişi) kişi katılmıştır. Çalışma grubu katılımcıları Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalında tedavi gören gönüllü hastalardan, kontrol grubu katılımcıları ise Aydın il merkezinde oturan kişisel ilişkilerle ulaşılabilen ve çalışmaya katılmayı kabul eden kişiler arasından rastgele seçilmiştir.

Ölçeğin güvenilirliği Cronbach Güvenirlik Analizi teknikleri ile hesaplanmıştır. Analiz sonuçları ölçeğin iç tutarlılık ve iki yarım güvenilirliğinin yüksek olduğuna işaret etmektedir.

Ölçeğin geçerliği 3 şekilde incelenmiştir. İlk olarak, aynılık geçerliği İÖÖ toplam puanı ile Beck Depresyon Envanteri (BDE), Beck Umutsuzluk Ölçeği (BUÖ) ve Rosengberg Benlik Saygısı Ölçeği (RBSÖ) toplam puanları arasındaki ilişki bakılarak değerlendirilmiştir. İÖÖ ile BDE ve BUÖ puanları arasında beklendiği gibi pozitif yönde anlamlı bir ilişki, RBSÖ puanları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. İkinci olarak, ölçeğin ayırt etme geçerliği t-test ve diskriminant analizi teknikleri ile incelenmiştir. Elde edilen bulgular ölçeğin halihazırda intihar düşüncesi olan ve olmayan gruplar ile intihar girişiminde bulunan ve bulunmayan grupları birbirinden ayırt edebildiğini göstermektedir. Ölçeğin yapı geçerliği ise LISREL 8.30 kullanılarak Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile sınanmıştır. Farklı uyuma (goodness of fit) istatistikleri temel alındığında modelin verilerle mükemmel olmasa da kabul edilebilir uyum düzeyinde olması ölçeğin yapı geçerliğine yönelik destek sağlamıştır.

Çalışmada son olarak ölçeğin psikiyatrik ve normal bireylerde kullanılabilmesi için kesme noktası araştırılmıştır. Buna göre gerek psikiyatrik hasta grubu için gerekse tüm örneklem için en uygun kesme noktasının 110 olduğu düşünülmüştür.

Sonuç olarak elde edilen bulgular İÖÖ'nin klinik örneklemede kullanılacak güvenilir ve geçerli bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: İntihar, İntihar Olasılığı Ölçeği (İÖÖ), İntihar risk değerlendirmesi, geçerlik ve güvenilirlik